

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра міжнародних економічних відносин

РЕФЕРАТ
кваліфікаційної роботи
на здобуття освітнього ступеня бакалавра
зі спеціальності 6.05052 Міжнародні економічні відносини
за освітньою програмою «Міжнародна економіка»

на тему: **«ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ЕКСПОРТНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ
ПІДПРИЄМСТВА (НА ПРИКЛАДІ ПАТ «ОДЕСКАБЕЛЬ»»**

Виконавець:

студентка ФМЕ, гр. 43

Буй Фионг Лінь

/підпис/

Науковий керівник:

докт. економ. наук, професор

Козак Юрій Георгійович

/підпис/

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. В умовах глобалізації міжнародного економічного простору одним з головних чинників успішного розвитку національної економіки виступає ступінь її участі в міжнародному обміні промисловою та інноваційною продукцією, що зумовлює необхідність активної участі промислових підприємств у зовнішньоторговельних процесах. Зростання обсягів зовнішньоторговельного обороту забезпечується в першу чергу за рахунок прискореного зростання обсягів експорту продукції. Експорт промислової продукції набуває все більшого значення, стає одним з пріоритетів національної політики і діяльності підприємства. Пожвавлення експортної діяльності є основою для оздоровлення та подальшого розвитку економіки, оскільки експорт є головним джерелом надходження валюти, яка необхідна для закупівель за кордоном обладнання, товарів і забезпечення фінансової стабільності. Експортна діяльність набула великого значення для економіки, так як багато промислових підприємств є експортоорієнтованими, а значна частина державного бюджету формується за рахунок митних платежів від експортної діяльності підприємств. Актуальність теми випускної кваліфікаційної роботи бакалавра зумовлена тим, що в сучасних умовах господарювання особливої актуальності для підприємств набувають питання підвищення прибутковості. Одним з напрямків досягнення подібних цілей є підвищення ефективності експортної діяльності підприємства.

Мета дослідження полягає в оцінці стану і виявлення тенденцій розвитку експортної діяльності ПАТ «Одескабель», а також в розробці заходів, спрямованих на підвищення ефективності експортної діяльності підприємства.

Завдання дослідження:

- ✓ дослідити економічну сутність експортної діяльності підприємства;
- ✓ узагальнити екзогенні та ендогенні чинники, що впливають на ефективність експортної діяльності підприємства;
- ✓ дослідити методи оцінки ефективності експортної діяльності підприємства;
- ✓ охарактеризувати експортну діяльність ПАТ «Одескабель» як суб'єкта зовнішньоекономічної діяльності;
- ✓ проаналізувати чинники, що впливають на ефективність експортної діяльності ПАТ «Одескабель»;
- ✓ оцінити ефективність експорту ПАТ «Одескабель»;
- ✓ розробити напрямки удосконалення експортної діяльності ПАТ «Одескабель» за рахунок її оптимізації та розробки комунікаційної стратегії.

Об'єктом дослідження виступає експортна діяльність ПАТ «Одескабель».

Предметом дослідження є теоретичні основи та організаційно-економічні рішення щодо підвищення ефективності експортної діяльності ПАТ «Одескабель».

Методи дослідження: загальнометодологічною підставою для написання випускної кваліфікаційної роботи бакалавра послужили системний, порівняльний і структурно-функціональний методи. В роботі також застосовувалися метод статистичного аналізу, порівняння, експертних оцінок.

Інформаційною основою дослідження виступають нормативно-правові акти України, дані офіційної статистики, Інтернет-ресурси, внутрішня документація ПАТ «Одескабель».

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота бакалавра складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (52 найменування). Загальний обсяг роботи становить 85 сторінок. Основний зміст викладено на 82 сторінках. Робота містить 19 таблиць, 20 рисунків.

Публікації. За результатами виконання кваліфікаційної роботи бакалавра опубліковано статтю:

1. Уханова О.І. Буй Фіонг Лінь «Екзогенні та ендогенні чинники, що впливають на ефективність експортної діяльності підприємства» Міжнародна науково-практична інтернет-конференція «Сорок четверті економіко-правові дискусії»

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі «ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ ДОСЛІДЖЕННЯ ЕКСПОРТНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА» розглянуто сутність поняття експортної діяльності, ендогенні та екзогенні чинники експортної діяльності підприємства, методичні підходи оцінки експортної діяльності підприємства.

У другому розділі «АНАЛІЗ ЕФЕКТИВНОСТІ ЕКСПОРТНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПАТ «ОДЕСКАБЕЛЬ»» проаналізовано сучасний стан організації експортної діяльності на ПАТ «Одескабель». Визначено чинники та проблеми експорту підприємства. Оцінено показники експортної діяльності ПАТ «Одескабель».

У третьому розділі «НАПРЯМКИ УДОСКОНАЛЕННЯ ЕКСПОРТНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПАТ «ОДЕСКАБЕЛЬ»» розглянуто напрями удосконалення експортної діяльності ПАТ «Одескабель» зокрема за рахунок впровадження комунікаційної стратегії та реорганізації системи управління експортом.

ВИСНОВКИ

У результаті аналізу широкого спектра теоретичних та аналітичних джерел щодо проблеми експортної діяльності підприємства та визначення напрямків щодо підвищення її ефективності зробимо такі висновки:

1. Складність явища експорту та експортної діяльності визначає важливість та необхідність розмежування визначених понять в економіці. Часто при визначенні сутності та функціонального призначення експортної діяльності використовують цей термін в якості синоніму для поняття «експорт», однак поняття експортної діяльності має вивчатися комплексно, із визначенням її сутності, значення в системі економіки країни як економічної категорії, для якої властиво багатогранність причинно-наслідкових зв'язків та взаємозалежностей. Можна визначити експортну діяльність як систему відносин, які виникають між економічними суб'єктами в процесі виробництва, розподілу, обміну та споживання продукції товарів та послуг на закордонних ринках.

2. Важливою є класифікація чинників експортної діяльності за ступенями контролю над ними: ендогенні - пов'язані із діяльністю фірми, її зовнішньоекономічною, маркетинговою стратегією, характеристиками менеджменту; екзогенні - включаються характеристики політичного, географічного, природно-кліматичного середовища, внутрішнього та експортного ринків. Доцільно розділяти фактори, які можуть бути спрогнозовані досить добре, і фактори, які прогножуються погано.

3. Для визначення економічної ефективності експортної діяльності підприємства можна використовувати методика, запропоновану Т.В. Миролюбовою. Для цього необхідно розрахувати чотири показники економічної ефективності експорту. Методика оцінки експортної діяльності Яковлева Г.І. виражається фактичними показниками збутової діяльності, в тому числі і на зовнішньому ринку в динаміці за ряд років. Методика В.П. Астахова основний акцент робить на розрахунок показників ефективності експортної діяльності, такі як прибутковість і рентабельність зовнішньоекономічних операцій. Всі вони мають певні обмеження та позитивні риси, тому для найбільш точної оцінки експортної діяльності підприємства необхідно використовувати їх в комплексі.

4. ПАТ «Одескабель» є частиною групи провідних підприємств з виробництва кабельно-провідникової продукції у всій Східній та Центральній Європі. Структуру управління підприємством можна охарактеризувати як лінійно-функціональну. За аналізовані роки ПАТ «Одескабель» продемонструвало отримувало позитивний тренд розвитку показників господарської діяльності, темп зростання реалізації продукції становив у 2019 році зріс, склавши 30,9%.

5. Коефіцієнт абсолютної ліквідності – демонструє, що він не відповідає нормативному значенню цього показника. На даний час підприємство може забезпечити погашення 7% власних короткострокових зобов'язань. Коефіцієнт загальної ліквідності – спочатку року також був менший ніж нормативне значення, зараз він складає 1,52, що також не відповідає нормативному значенню, але загальна тенденція вказує на зростання платоспроможності ПАТ «Одескабель». Коефіцієнт поточної ліквідності – менший нормативу, однак серед інших показників максимально до нього наближений. За рахунок коштів та очікуваних фінансових надходжень ПАТ «Одескабель» зараз може погасити 74% поточних зобов'язань. ПАТ «Одескабель» має у 2019 році незмінну фінансову стійкість, але взагалі фінансовий стан можна охарактеризувати як нестійкий.

6. У 2019 році максимальну частку експортних поставок підприємство ПАТ «Одескабель» здійснювало для замовників з Молдови й Білорусі, частка цього експорту складає 10,5% та 6,2% відповідно. Якщо порівнювати із показниками 2015 року, то можна відмітити, що три роки тому більш помітною була частка Російської Федерації, однак політичні чинники майже закрили даний напрям експортування. Підприємство нарощує обсяги експортного постачання - у 2019 році цей показник виріс на 26,6%, одночасно з цим відбулося падіння внутрішніх продажів на 8,49%.

7. При обробці результатів дослідження підприємства з боку експертів щодо експортного потенціалу були виявлені наступні результати: експерти бачать бар'єри в слабкій правовій підготовці до зовнішньоекономічної діяльності, низької доступності інвестицій та обмежених можливостях в комерціалізації наукових

розробок, відсутність доступу до джерел інформації про зовнішні ринки і можливості участі в зарубіжних виставках-ярмарках. У відношенні виробництва необхідно сказати, що воно є однією із самих стабільних сфер на ПАТ «Одескабель» - завод оснащений сучасним устаткуванням, володіє новими технологіями виробництва та має кваліфікованих працівників; Галузь маркетингу поки що не володіє достатнім ступенем ефективності з точки зору просування марки підприємства на зовнішні ринки.

8. Розрахунок показника ефективності експорту ПАТ «Одескабель» за 2018-2019 рр. зроблено на прикладі одного з видів кабельної продукції. Для цього застосовано метод «ланцюгових підстановок». Можемо дійти висновку, що у 2018 році коли обсяг експорту знизився, то показник ефективності експорту знизився на 4,0%. При підвищенні ціни кабельної продукції ефективність експорту зросла на 22,1%. При підвищенні витрат на виробництво продукції ефективність експорту впала на 30,9%. Підвищення показника накладних витрат викликало падіння ефективності експорту ПАТ «Одескабель» на 3,3%. Всі чинники, що впливають на ефективність експорту підприємства у 2019 році можна виразити таким чином: при підвищенні продажу товару ефективність експорту зростає на 1,3%; при падінні рівня цін на товар ефективність експорту теж падає – на 2,9%; при скороченні витрат на виробництво товару ефективність експорту зростає на 4,4%; при збільшенні показника накладних витрат підприємства знижується ефективність експорту - на 2,5%.

9. В даний час ПАТ «Одескабель» прагне зміцнити своє становище серед провідних підприємств кабельно-провідникової продукції, зберегти лідерські позиції за фінансовими показниками, показником частки ринку і акціонерної вартості на ринку країн ЦСЄ. Найбільш оптимальним рішенням питання управління експортною діяльністю представляється об'єднання підрозділів з управління ЗЕД в цілісно функціонуючий механізм під єдиним управлінням. Економічний ефект при реорганізації системи управління ЗЕД на підприємстві буде виражений в збільшенні швидкості і якості виконання покладених на відділи функцій в зв'язку зі спрощенням надходження інформації в підрозділи, а також можливістю їх більш тісної взаємодії.

10. Після запропонованого переходу на новий спосіб доставки автотранспортом вартість транспортних витрат основних країн-споживачів рівна 789494 грн. (48%). З урахуванням змін способу доставки вантажів загальна величина комерційних витрат дорівнює 213336 грн., що на 21% менше величини комерційних витрат при залізничних перевезеннях. Зменшення комерційних витрат веде до зростання експортного прибутку на 12%.

11. Крім роботи з внутрішніми чинниками, підприємству необхідно при виході на зовнішні ринки особливу увагу приділити ризикам, супутнім роботі на міжнародних ринках. Мета оптимізації ризиків експортної угоди полягає в скороченні невизначеності і мінімізації можливості несення збитків з метою проведення операції з максимальною вигодою для підприємства.

12. Також ПАТ «Одескабель» запропоновано провадити комунікаційну стратегію як засіб мінімізації виявленого недосконалого маркетингу підприємства на зовнішніх ринках. Так як в якості стратегії комунікації була обрана стратегія створення бренду, заснованого на довірі, одним з основних показників ефективності

для всіх цільових аудиторій буде кількість рекомендацій (як письмових, так і усних). Однак на ефективність бізнесу компанії в першу чергу впливає кількість реалізованих об'єктів з застосуванням виробів, а тому цей показник також повинен оцінюватися. Можна констатувати зростання показника валового доходу ПАТ «Одескабель» після впровадження запропонованих заходів на суму, що дорівнює 13265,9 тис.грн.

АНОТАЦІЯ

Буй Фионг Лін, «Підвищення ефективності експортної діяльності підприємства (на прикладі ПАТ« Одескабель»))»

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня бакалавра зі спеціальності 6.05052_«Міжнародні економічні відносини» за освітньою програмою «Міжнародна економіка», - Одеський національний економічний університет – Одеса, 2020 рік

Кваліфікаційна робота бакалавра складається з трьох розділів. Об'єктом дослідження виступає експортна діяльність ПАТ «Одескабель».

У роботі розглядаються теоретичні аспекти ефективності експортної діяльності підприємства, визначаються екзогенні та ендогенні чинники, що впливають на експортну діяльність підприємства, досліджено методи оцінки експортної діяльності підприємства.

Проаналізовано сучасний стан організації експортної діяльності на ПАТ «Одескабель». Визначено чинники та проблеми експорту підприємства. Оцінено показники експортної діяльності ПАТ «Одескабель».

Запропоновано напрями удосконалення експортної діяльності ПАТ «Одескабель» зокрема за рахунок впровадження комунікаційної стратегії та реорганізації системи управління експортом.

Ключові слова: зовнішньоторговельна діяльність, експорт, чинники експорту, показники експорту, ризики експортної діяльності, ПАТ «Одескабель».

ANNOTATION

Bui Fyongh Lin, "Increasing the efficiency of export activity of the enterprise (on the example of PJSC "Odeskabel ")"

Qualification work for the Bachelor's Degree in the specialty 6.05052_ "International Economic Relations" under the International Economics program, - Odessa National University of Economics - Odessa, 2020

Bachelor's qualification work consists of three sections. The object of the study is export activity of PJSC "Odeskabel".

The theoretical aspects of the efficiency of the export activity of the enterprise are considered in the work, the exogenous and endogenous factors influencing the export activity of the enterprise are determined, the methods of estimation of the export activity of the enterprise are investigated.

The current state of organization of export activity at PJSC "Odeskabel" is analyzed. The factors and problems of export of the enterprise are determined. Export performance indicators of PJSC "Odeskabel" were estimated.

The directions of improvement of export activity of PJSC "Odeskabel" are offered in particular due to implementation of communication strategy and reorganization of export management system.

Keywords: foreign trade activity, export, export factors, export indicators, risks of export activity, PJSC "Odeskabel".